

**Kościół
parafialny**
pod wezwaniem
**Dobrego
Pasterza**

BYTOM - KARB

Niniejszy folder wydano dla upamiętnienia i złożenia podziękowania Parafianom i innym osobom zaangażowanym w ratowaniu naszej świątyni.

Wszystkim serdeczne — Bóg zapłać!

1. Historia parafii

W miejscu, gdzie obecnie znajduje się dzielnica Karb niegdyś znajdowały się stawy — teren ten nazwano „Karł” (Karw). Nazwa Karb wywodzi się ze staropolskiego słowa „Karw” oznaczającego wołu. (Na podstawie książki pt. „Zabytki Bytomia”, praca zbiorowa pod red. Jana Drabiny, Bytom 1988)

POCZĄTKI parafii Dobrego Pasterza w Bytomiu –Karbiu sięgają roku 1903, kiedy to ks. proboszcz Jan Kuboth z parafii św. Krzyża w Miechowicach (do której należało osiedle Karb) rozpoczął starania o uzyskanie miejsca pod budowę nowej świątyni. Plan budowy wykonał budowniczy Śliwka z Bytomia i zatwierdził: ks. Jan Kuboth, proboszcz parafii św. Krzyża w Miechowicach. Dnia 30 IV 1906 r. zatwierdził pan Sobota — naczelnik gminy Bobrek. Budowę kościoła Dobrego Pasterza rozpoczęto w 1905 r. i zakończono w 1908 r. Główny nadzór miał budowniczy Śliwka z Bytomia i ks. proboszcz Jan Kuboth. Koszt budowy wyniósł 203.504 marki.

Pismem Wrocławskiej Kurii Biskupiej z dnia 23 X 1909 r. polecono ks. proboszczowi Janowi Kubothowi dokonać poświęcenia kościoła. Uczynił to ks. dziekan Buchwald, proboszcz parafii Najśw. Maryi Panny z Bytomia dnia 7 listopada 1909 r. W piśmie tym wspomniano, że Jego eminencja Kardynał Kopp przebywał poza diecezją, zaś ks. Bp sufragan chorował i żaden z nich nie mógł przybyć, aby dokonać konsekracji kościoła.

Równocześnie z budową kościoła zatroszczono się o nowy cmentarz, który został poświęcony 10 listopada 1909 r.

Pierwszym duszpasterzem parafii Dobrego Pasterza był administrator ks. Wojciech Ludwik. Od 1912 r. proboszczem był ks. Aureliusz Barabasz. Staraniem ks. Barabasza wybudowano plebanię, halę gimnastyczną, boisko sportowe oraz dom parafialny. Po śmierci ks. Barabasza (+1933), czasowo administrację parafii objął ks. Mende — dotychczasowy wikariusz. Nowym proboszczem parafii został mianowany ks. Józef Godziek, który sprawował tę funkcję od 1934 r. do swojej śmierci w 1953 r. Następnym proboszczem parafii został ks. Alojzy Wycisk.

W chwili objęcia parafii przez ks. Wyciska, kościół i plebania były poważnie zniszczone działaniami wojennymi. Odbudowa i remonty wypełniły pierwsze lata pracy nowego proboszcza. Od 1958 r. szczególnie dały się we znaki szkody górnicze, z którymi parafia boryka się po dzień dzisiejszy. Staraniem ks. proboszcza Wyciska parafia w 1955 r. otrzymała 3 nowe dzwony.

Wielkim przeżyciem dla parafii była peregrynacja kopii cudownego obrazu Matki Boskiej Częstochowskiej z okazji Milenium Chrztu Polski w 1965 r. „Ks. Wycisk od 1953 r. stał na czele parafii Karb, kierował duszami mieszkańców naszej parafii w okresie najtrudniejszym w historii powojennej, w okresie prześladowań Kościoła przez panujący reżim. Był nieugięty w tej walce, bezkompromisowy, narażał się często, lecz celowi podstawowemu — służbie Bogu i Kościołowi, pozostał zawsze wierny...” (z *Kroniki parafialnej*) Ks. proboszcz Alojzy Wycisk zmarł 3 lutego 1979 r.

W marcu 1979 r. przybył do parafii nowy proboszcz, ks. Henryk Szier, pełnił obowiązki do sierpnia 1983 r. Z czasu tego należy wspomnieć o rozpoczęciu budowy kaplicy cmentarnej i demontażu krzyży z wież kościoła (z powodu szkód górniczych) oraz o licznych pielgrzymkach parafian.

Piątym z kolei proboszczem parafii Dobrego Pasterza został ks. radca duchowny Leopold Rychta.

Dotąd z parafii Dobrego Pasterza wyświęceni zostali następujący kapłani: Jan Świerc OFM, Joachim Czekala OFM, Józef Białas, Manfred Kokot, Walenty Koziol, Józef Kobyłka, Krystian Giemza, Jan Badura SI.

2. Historia klasztoru SS. Służebniczek Niepokalanego Poczęcia w Karbiu

Ks. Jan Kuboth w 1903 r. sprowadził do Karbia pierwsze siostry zakonne, którym została powierzona opieka nad chorymi. Budynek klasztorny powstał w 1906 r. Do 1926 r. zamieszkiwał w nim także proboszcz tutejszej parafii. Oprócz pielęgnacji chorych, siostry coraz bardziej zaczęły się włączać w życie parafialne. W 1927 r. uzyskały pozwolenie na prowadzenie prywatnej Szkoły Gospodarstwa Domowego dla kształcenia panien Kongregacji Służebnic Marii w Karbiu. Od 1929 r. siostra zakonna objęła także kierownictwo przedszkola, gdzie siostry pracowały do 1941 r. i od 1945 do 1950 r. W latach kryzysu międzywojennego siostry prowadziły także jadalnię, tzn. kuchnię mleczną w budynku wybudowanym przez kopalnię „Bobrek”. Od 1934 r. wraz z nastaniem reżimu hitlerowskiego, kiedy ustały dotacje na szkołę, siostry zaczęły prowadzić przytułek dla starców, który funkcjonował do końca 1952 r.

3 VIII 1954 r. siostry zostały siłą usunięte z klasztoru i wywiezione do Wieliczki i Stadnik, gdzie pracowały w spółdzielni produkcyjnej. Powrót nastąpił 13 XII 1956 r., ale już tylko do połowy klasztoru. Od tego czasu siostry pracują nieprzerwanie w parafii, zajmując się pielęgnacją chorych, katechizacją dzieci oraz troską o świątynię.

2 III 1988 r. spisano umowę między zarządem prowincjalnym SS. Służebniczek NMP w Leśnicy i dyrekcją KWK „Bobrek”, mocą której:

- a) siostry odsprzedały kopalni budynek klasztorny z przylegającą doń działką pod kopalniane budownictwo mieszkaniowe,
- b) Urząd Miejski odsprzedał siostrom budynek przedszkola z działką, celem rozbudowy i adaptacji na klasztor, do czego została zobowiązana kopalnia.

Budynek, wspomniany w umowie, to dom parafialny wybudowany przez ks. proboszcza A. Barabaszka a zabrany nieprawidłowo nie Kościołowi po II wojnie światowej.

Obecnie prace adaptacyjne klasztoru powoli zmierzają ku końcowi.

3. Remonty i inwestycje w parafii w latach 1983—1989

Z chwilą przybycia do parafii ks. Rychty, nieodwołalne okazało się przeprowadzenie szeregu prac remontowo-budowlanych na jej terenie. 15 I 1984 r. rozpoczęto ankrowanie kościoła stalowymi przęsłami na wysokości głowic filarów. Od 15 V msze św. w niedziele i święta odprawiano na placu kościelnym, a w dni powszednie w kaplicy starego domu parafialnego.

Tak było do 22 X 1984 r. W kościele tymczasem zbijano stare tynki, zrywano posadzkę, wykonano wykopy pod żelbetonową kratownicę celem wzmocnienia kościoła na poziomie fundamentów. Wykonano także nowe c.o. i rozpoczęto prace na wzmocnieniem sklepienia oraz popękanych ścian metodą klejenia żywicami epoksydowymi. Wstawiono nowe ramy okienne ze szkłem zabezpieczającym, a nowe witraże do nich sukcesywnie wykonywała i montowała „Cepelia” z Opola (projektował Irena i Piotr Grabowscy).

W całym kościele wykonano nowe tynki, nową instalację elektryczną i radiofoniczną. Na zewnątrz kościół obstawiono rusztowaniami (łącznie z wieżami). Na wieżach zamontowano nowe krzyże ze stali chromo-niklowej, a wieże i cały dach pokryto blachą miedzianą. Wymieniono też w wielu miejscach więźbę dachową. Elewację kościoła na nowo spoinowano uzupełniano ubytki. Wykonano też nowy komin do c.o. o wysokości 25 m i instalację odgromową.

W 1986 r. została położona nowa posadzka marmurowa. Ołtarz, ambonkę, chrzcielnicę i świeczniki z marmuru białego „Vraca” wg projektu mgr. inż. Zdzisława Budzińskiego wykonał zakład kamieniarski p. Grzechacza w Ciasnej.

Konserwacji ołtarza głównego, dwóch bocznych ołtarzy, figur, stacji Drogi Krzyżowej dokonał p. Paweł Karwot z Rybnika. Kapitalny remont organów przeprowadził p. Dominik Grochalski. Malowanie kościoła wykonał p. Buhl z Krośnicy, nowe konfesjonały p. Jędrzejczyk z Rybnika, ławki i bramy kościoła — p. Horst Zwierek z Toszka. Nowe żyrandole i kinkiety wykonał p. mgr inż. Białek z Krakowa. Zrobiono też nowy parkan wokół kościoła, a plac kościelny wyłożono zbrojonymi płytkami betonowymi na przemian z kostką granitową i cegłą klinkierową. Prace te wykonał pan Ginter Brzoza z Brzezinki k/Gliwic. W trakcie są prace nad małą architekturą. W latach 1984—87 wybudowano nowy Dom Katechetyczny im. ks. Jerzego Popiełuszki. Dom ten poświęcił ks. bp Jan Wieczorek dnia 10 V 1987 r.

Na cmentarzu wybudowano kaplicę, którą 28 X 1984 r. poświęcił ks. prałat Paweł Krawczyk. Przeprowadzono także kapitalny remont plebanii i wybudowano nowy budynek gospodarczy z garażami i halą maszyn.

Wiele tych prac było finansowanych przez kopalnię „Bobrek” tytułem usuwania szkód górniczych. Należy zwrócić uwagę na duży wkład Parafii w prowadzonym remoncie kościoła. Zaznaczył się on w modlitwach, cierpieniach ofiarowanych przez naszych chorych, w ofiarach składanych przez wiernych, ale główną pomocą była wytrwała praca nielicznej ale ofiarnej grupy Parafian, których imiona zapisane są u Pana Boga. Oto niektórzy z najbardziej wytrwałych: Józef Fiolka, Tadeusz Bochenek, Alfred Fox, Jerzy Gruszka, Gerhard Laszczyk, Helmut Rygiel, Jan Jantos, Piotr Ziob, Wincenty Faska, Stefan Potempa, Alojzy Knop, Jerzy Bryłka, Gerard Kupski, Józef Laszczok, p. Kalka, Alfons Jurczyk, Gustaw Kokot, Józef Labus, śp. Karol Król. Nie sposób wymienić wszystkich. Niech ich imiona zostaną zapisane w niebie.

Z życia Parafii

Parafia Dobrego Pasterza w Karbiu liczy obecnie ok. 10 tys. mieszkańców. Liczba mieszkańców na początku lat 80. zmniejszyła się o ok. 4 tys. osób. Mieszkańcy potocznie dzielą dzielnicę na Stary i Nowy Karb. Granicą jest ul. Miechowicka, która jest wycinkiem trasy międzynarodowej E-40. Szkody górnicze spowodowały zniszczenie dzielnicy Stary Karb. Wiele budynków zostało przeznaczonych do rozbiórki, a ich dotychczasowi mieszkańcy przeprowadzili się do nowo wybudowanych osiedli na terenie parafii Bożego Ciała w Miechowicach, Szombierkach oraz na Stroszek. Od roku 1987 parafia boleśnie przeżyła masowe wyjazdy ludzi do RFN. Podczas ostatnich odwiedzin duszpasterskich w 1988/89 r. stwierdzono na podstawie kartoteki parafialnej, że w ciągu jednego roku z parafii wyjechało 200 rodzin. Proces ten trwa nadal.

Cechą charakterystyczną parafii jest duża migracja ludności. Do parafii przybywają ciągle nowe rodziny, jest to wielkie utrudnienie w życiu naszej wspólnoty parafialnej. Dla pogłębienia życia religijnego i wytworzenia wspólnoty co roku w parafii prowadzone są rekolekcje Wielkopostne oraz stanowe Dni Modlitw:

- dla Niewiast przed Uroczystością MB Gromniczej,
- dla Dzieci i Młodzieży przed Uroczystością św. Stanisława Kostki,
- dla Młodzieńców i Mężczyzn ku czci Chrystusa Króla.

Parafia uczestniczy też w dorocznych pielgrzymkach:

- chorzy, osoby starsze, mężczyźni i młodzieńcy wyjeżdżają na Górę św. Anny w maju,
- cała parafia do MB Piekarskiej w pierwszą niedzielę lipca,
- cała parafia na Górę św. Anny na obchody kalwaryjskie ku czci Wniebowzięcia Najśw. Maryi Panny.

Dla Parafian, którzy chcą pogłębić swoje życie religijne prowadzony jest krąg biblijny i katecheza dla dorosłych. Młodzież spotyka się w oazie, a dzieci szkolne należą do prowadzonych w parafii grup: ministrantów, lektorów, Marianek, scholi.